

صاحبزاري: احمد تاج الدين
ويعقوب كمال

آبونه بدلي

ممالك عثمانيه ايچون
سنه لکي ۵۰ غروش
آلتي آيلغي ۵۰ غروش

روسيه ايچون سنه لکي
۸ آلتي آيلغي ۴ روبله
سائر ممالك اجنبيه
سنه لکي ۱۲ آلتي آيلغي
۶ فرانقدر .

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا . . .

تَحْلِيلُ مُسْلِمَاتِ

۱ ۳ ۲ ۸

وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا

دینی سیاسی تاریخی فلسفی و احوال عالم اسلامیه باصت هفته اور مجلد در

تاریخ تاسیس ۳۲۸ مولد النبی

مدیری مسئول
عمان جودی

محل اداره :

استانبول : بایزید
چادر جیلارده

اخطار مخصوص :
عالم اسلام و اسلامیه
عائد مقالات و آثار
مع الممنونیه درج
اولنه جقدر .

نسخه سی ۴۰ باره

مازامیہ (مولودی باغہ سورمک) عملاری صورت و صنم لری
تعظیم و انلرہ عبادتی، بعض بی روح جسد لری چور و مامش
بناء علیہ اولیا جسدی «موشی» دیہرک تعظیمی و بعض
عبادت لری و دعالرک اصول و کیفیتنی اعمال باطلہ و کذبدن
عد ایدیور .

مخصوص وقتدہ باباسلر طرفندن کنناہلری عفو ایتک
ایچون اہالینک کلیسایہ مدوامتارینک لزومی (پریچارشیہ)
عبادت لری دہ پارہ جمع ایتک ایچون باباسلر طرفندن یاپیش
مکر و حیلہ لردن و نصرا نیت تعالیمنی تحریفندن عد ایدیورم .
«مابعدی وار»

مترجمی : ولی الا انوری

عالم اسلام

اورنبورغ مفتیسی نامنہ یاپیلہ جق یوبیلی

— مناسبید —

حیات ماضیہ سی، هویت ذاتیہ سی، فرصت دوشدجہ
اجرا آت پرتدیرینی ملنہ چیزوب تقدیم ایتکدہ قصورلق
ایتمدیکمز، اورنبورغ مفتیسی محمدیار سلطانف افندی
حضر تارینک اورنبورغ مفتیلکنی اشغال ایدہ لی تام یکر می
بش سنہ اولیور .

اپی وقتدر روسیہ مسلماناریندہ، بومناسبیتلہ مفتی
حضر تارینک نام عالیترینہ بریوبیلی یایق و بویلہ بر اجتماعدن
بالاستفادہ بعض فوق العادہ ایشار، یعنی باشقہ وقت
حکومتدن مساعدتہ رسمیه سی آماق برپارچہ زور اولان
بعض برمؤسسہلر یایق فکری موجوددر .

مطبوعات، استرخاندہ منتشر «برهان ترقی» غزنیہ سی
استثنا طونیاورسہ بو یوبیلنک لزومندن بحث ایدیورلر .
بالکمز، یاپیلہ جق مؤسسہنک نوعنی تمہیندہ مختلفدرلر .

روحک حیاتی جناب الہدن و آنک ارادہ و قدرتندن دیہ
اعتقاد ایدیورم . نتہ کیم تعلیم نصرانیتک حقیقتی دہ بوایدی .
ودخی دنیلمش کہ : «بنم قیامتہ حشر و نشرہ ایمانم
یوقدر»

اگر قیامتدن مراد ایدی عذاب لریلہ ہم شیطان لریلہ
مشہور، دائمًا عیش عشرتدن عبارت دیدکلری جتاری
مراد ایدرلرسہ بنم اعتقادم بو کیفیتدہ دکادر . اما حیات
ابدیہنی و اعمال صالحہ تر تب ایدن اجر و مٹوبانی دنیادہ
و آخرتدہ ہر محلدہ و ہر وقتدہ اولہ جفنی شو درجہ کامل
اعتقاد ایدیورم کہ کندیمک اختیار لغمدن ناشی لحدک کنارندہ
دیتمک قدر بر حالہ اولدیغمدن شقیار موتیلہ اولمک خوفندن
استعاذہ ایلیم .

ہر ہر اعمال صالحہ حیات ابدیہنک سعادتنی زیادہ ایدہ .
جک و اعمال سیئہ ایسہ حیات ابدیہنک سعادتنی تنقیص و
ازالہ ایدہ جک دیہ اعتقاد ایدیورم . آنکچون حیات
ابدیہنک سعادتنی یولندہ سی و اجتہاد قیلحق وظیفہ مدر .
سینودک بیاننامہ و قرارندہ بنم طایستوا (اسرار خفیہ)
دنیاں اعمالی، عباداتی، منکر اولدینم یازیلیور . اوت بو
حقدر، طایستوا دیدکلری اولہ شیلدر کہ حق سبحانہ
و تعالیٰ نک مہبود برحق اولدیننی انکاردن ہم نصرانیتک
کنہ و حقیقتنی تحریفدن، باباسلر طرفندن یاپیش حیلہ و
بالاناردن عبارتدر . بوتون ہونلر صراحت انجیلدہ مبین
تعالیمک تمامًا خلافدر .

نوزادہ اسم و ولدکدہ «کریستینہ» (واقفیز) عملاتی دہ
طاہر اعمال باطلہدن عد ایدیورم . زیرا بو کوچ آغیر بر
عملایدر . ہیچ بر شیدن خبری اولمایان طفل معصومی
نافلہ، فائدہ سز یرہ الم و محنتہ دوچار ایتکدہ معنی یوقدر
بالغ کیمسہ نہ یالیدیغنی بلور ایسہدہ طفل نوزادک ہیچ بر
شیدن معلومانی یوقدر . . .

باباسلرک کنناہلری عفو خصوصندہ بایدقاری عملیاتارینی
غایت «ضرر بالاناردن عد ایدیورم . فساد اخلاقک
باشیجہ سیلارندن اولوب انسانک معصیتدن خوفنی ازالہ ایلہ
فسق فجورہ یول آجق دیگدر .

مریم آنارک تصویر ی اوکندہ قندیل باقی، «میر یو»

ابتدرہ جگہ ہر موزہ خانہ در . ناتارلر بوقدر مطمئن ماضی بہ مالکدرلر . باشاریندن بونجہ وقعہلر کیچمش ، آلریاہ حسابمن اشار بجرمشار . حالبوکہ بونارہ دلالت ایدہ جگہ بو کون آلریئندہ ہیج بر شیلاری بوقدر . ہیسی اجنبی باخصوص روس موزہ خانہلرینک زینکینلکی ایجروسنہ کومولش ، غائب اولمش کیشمش . حالبوکہ بویاہ اولمہلمیدر عظیم وفوق البشر دنیاہ جگہ درجہدہ مدہش تاریخلر کچرہن برملک ماضیسی اویاہ قوس قولای اونوتولمہلمیدر . ثبوت ، عظمتلر برمت اولدیغمزہ دلالت ایدہ جگہ آثار داغما اخفادمزک کوزی اوکندہ بارلاملی ، بونار ، بابالرینک نہقدر شان و شرفہ مالک اولدقارینی لسان حالیاہ سویلیہرک کندیلرینی شمدیکی حالریاہ تکدیر ایتمیدر . ایشتہ بونکچون ملی بر موزہ خانہ وجودہ کنورمایز ، اسلامیتہ ، ملیتہ تعاقب ایدن نہکی آثار بولہ بیایرسک ہیسی عنعنات تاریخیسیاہ آلدہ ایتمیز . وبو تأسیس ایدہ جگہ ملی موزہ خانہمزک ایجروسنہ قویلمیز . ایشتہ بونک مساعده رسدہ یسنی مفتی حضرتلری آلوب ویرملی ، لازم اولان پارہ سنہ کلنچہ اعانہ طریقہ ملتدن استحصال اولنور .

بعضاری دیورلرکہ : خایرا خایرا اودہ اولسون ، بودہ اولسون . بوکون بزہ اک زیادہ لزومنی حس ایتدرن شی ہر احتیاجاتمزی کورہ بیلہ جگہ برکتبخانہدر . انسان ، بعض برہم دینی ، اجتماعی ، اقتصادی و سیاسی مسئلہلرہ احتیاجی دوشدیکی وقت زہ بہ مراجعت ایتہ یسنی بیلمیور . اجنبی کتبخانہلرینہ مراجعت ایتک استہ نلورسہ لسان بیلمدیکمزدن طولانی برشی استفادہ ایدیلہ میور . بناء علیہ بوتون حوائج ضروریہ مزباری ، یارتی معلومانہ ناقص بر حالہ کورلیور . بوندن ماعدا ، اسلافز اوقدر کتاب یازمشلر ، زم استقبالمزی دوشنہرک بزہ بونجہ آثار براقشار . حالبوکہ بونلرک اک قیمتلی اولانلری آوروپا کتبخانہلرینہ آشیرلہرق بوکون آلریغزدہ برشیلر یوق . بناء علیہ بوصورتلہدہ استفادہ کلیہدن محرومن .

ایشتہ اونکچون زم ایلک باہجق اشمز ، برطرفدن اسلاف کرامک قیمتدار آثارینی طویلمہرق دیگر طرفدن اجنبی لسانلری اوزرینہ یازمشلر دینی ، سیاسی ، اقتصادی ،

افکار عمومیہ اسلامیہدہ بومرگززدہدر . دیلردہ برقاچ تورلی مؤسسات خیریہ طولاشیور . مثلاً بعضاری دیورلر کہ روسیہدہ بیکلر جہ اسلام مکتبی اولدینی حالہ بو مکتبہرہ معلم اولہجق ذاتلری یتشدیرہ جگہ برتک دارالمعلمینمز بوقدر . معاملرمز اکثریتلہ (برقاچ عدد چیقارسہ بالعموم) دہا کندیلاری تربیہ اولنمہ بہ محتاج آدماردر . حتی روسیہ اسلامارینہ منبع علم و معرفت تشکیل ایدن مکتب ، مدرسہ لرہ عطف نظر ایدیلہ جگہ اولورسہ اصول تعلیم کورن معاملرہ پک آز تصادف اولنور . اکثریسی کندی محیطندہ دعا برکاتندہ بیومش افندیلر اولوب قالانلری دہ حیات تحصیلہ سندہ کی فکری و کوردیکی تحصیلی معلملکدن باشقہ برشی ایچون اولوب اقتضاً حال و ضرورت سائقہ یسی اولہرق معلم مسلکنتہ سلوک ایدن ذاتلردر . حالبوکہ بویاہ اولمہلمیدر . اولاد ملت معلم اولہرق یتشدہن افندیلرک ید تربیہ و تعلیمتہ ترک اولنمہلمیدر ، ایشتہ اونک ایچون بوکون ملتک اک بیوک احتیاجی دارالمعلمیندر .

بناء علیہ بویوبیلی مناسبیتلہ باہیلہجق مؤسسہ روسیہ اسلامارینک تعلیم بابندہ کی حوائج ابتدائیلرینی حقیلہ کورہ بیلہ جگہ بردارالمعلمین اولسون ، مفتی حضرتلری حکومتدن مساعده رسمہ یسنی استحصال ایتسون . پارہ چہتہ کلنچہ بر قومیتہ تشکیل ایدر ، بونک سعی وغیرتیلہ اعانہ طویلانلور . بوصورتلہ بردارالمعلمین میدانہ کلش اولور .

بعضاری دیورلرکہ : بوکون روسیہ اسلامارینک اک بیوک احتیاجی مکمل و منتظم ، حقیقہ بوتون روسیہ اسلامارینہ بر منبع اولہ بیلہ جگہ قدر بیوک برقیزلر مکتبیدر . ارککار ایچون اعدادی حتی عالی نامیلہ بنام مکتبہر اولدینی حالہ قیزلر ایچون بردانہ اولسون منتظم ابتدائی مکتب بیلہ بوقدر . بر ملتہ والدہلرینی بوقدر اہمالہ راقق عیب برشی اولقلہ برابر نتیجہ اعتباریلہدہ مضر برشیدر . بناء علیہ بومناسبیتلہ روسیہ اسلامارینک تام اورطہ بربرندہ بیوک برانات مکتبی آچہلمیز ، بوندن روسیہنک ہر طرفہ مقتدر و منور الفکر والدہلر یتشسون .

بعضاری دیورلرکہ : خایرا اودہ اولسون . بوکون بزہ اک زیادہ لازم اولانی شانلی ماضیلریغزی درخاطر

معلم ائندن اكميكي قباچق ظنيله اورطه لنى قارشيدرميه اهالى نى اغوايه باشليه جق. بونكله برشى بجره مزسه حكومه ژورنالار تقديم ايده جكدر. نهايت معلم ده اورادن صاوشميه مجبور اوله جق بو طرفده اولاد ملت ده دارالمعلمينك يتشدرديكى ثمره دن برشى استفاده ايده ميهر كينه اوجاهل امامك تربيه جاهلانسه بر اقبيله جقدر.

بناء عليه بزه رشيدن اول. هرايشمزه مانع اوله جق بويله وجودلرى اورطه دن قالد ريميه غيرت ايتمليز.

بويله كوچوكلكاره نزل ايده ميهر جك درجه ده قوه علميه ومعنويه مالك روحانيار يتشدره جك قدر منتظم و غايت بويوك بر مدرسه دينيه تأسيس ايدلمكه بوندن يتشمن اماملر برمامك رزقنه كوزديكه جك قدر كوچوكلكدن على. ملتك بوكونكى احتياجى آ كلايميله جك قدر عالم اولسون.

بويوك فكري تقويه ايدنلردن برى صاماراده منتشر «اقتصاد» مجموعه سى محرريدر. محترم آرقداشمز سيوريورلر كه: «مفتى حضرتلارى بررئيس روحانى اولديغندن بزه يادكار اوليله لك زياده سزوار اولانى اوفاده وياخود، باشقه مناسب بربره رؤسا دين يتشدره جك منتظم على بر مدرسه كشاد ايتكدر. بويله بر مدرسه تأسيس ايتك ايجون، روسيه نك هر طرفدن ياره طويلامقله موظف بر قوميتيه تشكىل ايدره قوميتيه ياره طويلامق مساعده سنى حكومتنن استحصال ايدرك مساعدت رسميه كاغذى هر بر امامك آلنه ويرهرك اماملر طرفدن اغانه طويلاميه باشلانورسه لزومى قدر ياردنك آلده ايديله جكندن اصلا شبهه يوقدر. احتمال بو مساعده نى حكومتنن مفتى حضرتلارى كنديلارى استحصال ايدر.

بز بوكون على مدرسه يه پك زياده محتاجز. هر نه قدر مدرسه لريز وارسه على دكل تالى درجه سنده ر. هيچ برى، على تربيه كورمش اماملر چيقاره جق اقتدارى حائز دكادر. محله لريز اكثريتله يارم بامالاق اماملرك اداره. سنه ترك اولتيوركه نتيجه اعتباريله پك و خيمدر.

اكر بزم لاقل بر دانه اولسون على. منتظم پرو. غراملى، دورت يوز كشى نى استيعاب ايده جك مدرسه من اولورسه باشقه مدرسه لريز كندى دائره لرنده پرو غراملار نى

اجتماعى جلد جلد كتابلرى لسانزه ترجمه ايدرك روسيه اسلامار ينك تام اورطه بر رنده بويوك و غايت زنگين بر كتيبخانه وجوده كتور مكدر. بو آغز وظيفه نى ايفاليجون هرايشنى درعه ده ايدن بر هيت انتخاب ايتليدر. بو هيت ده بويوك وظيفه يوكتمليدر كه اوده، روسيه اسلاملارى روسيه حمايه سته كرددن تا بو آنه قدر نه كى ادوار تاريخيرونه كى وقوعات و انقلابات مهملر كچر مشلر سه. رسمى دائره له، موثوق ومعتبر اجنبى كتب و جرائد بيه بلما رجعت مكمل و غايت منتظم بر تاريخ ميدانه كتور سونلر. بو اثر كتيبخانه مليمرك لقيمتمدار بر عضوينى تشكىل ايدر. بومثله حيات قدر مهمدر. چونكه غالب اولمش ماضيلارى بولوب چيقاره جقدر. بر مات كه ماضيسى كنديه حالى قدر بيلليدر. اومت استقباله طوغرى آلدني خطو لرنده ياكاز.

بعضلارى ديورلر كه: خاير! خاير! بونلر هپسى درجه ثابته يايلاه جق شيلردر. بونلردن ده اول يايلاه جق بر ايشمز واردر. اوده قوه علميه و روحانيه سى مكمل اولان اماملر يتشدره جك بر مدرسه دينيدر. اويله بر مدرسه دينيه تأسيس ايدم كه بوندن يتشمن اماملر دينى، وجدانى، دائما كنديه حاكم مطلق عد ايدرك منافع عموميه نى هر شيدن اول طائيسونلر. وهر شيدن زياده اونك استحصاله چالشونلر. بزه حكم سون اماملر، بويله بر خصائمه مالك اولديقه دارالمعلمين بزدن خير كورورز، نه برموزه خانه تأسيس ايدميليوز. ونه ده بر كتيخانه.

چونكه بومسارلاف ايله دكل هپ اتحاد و معاونت ايله ميدانه كه جك شيلردر. حالوكه اتحاد و معاونت ايدم جك افراد كاملا خود دين اماملرك تحت قومانداسنده بولتيوركه بونلر ياشمزدىكى بالالرك بوسكلى كى اوزر بزمه صالانديجه، دكل موزمخله لر تأسيس ايتك بر كويه ييله آجيق كوزلى معلم كوندرك ممكن اوليوز.

دارالمعلمينن يتشمن افنديلر كه معلم اولوب كيده جك يلرى بر امامك تحت رياستنده اولان محله دن باشقه بر اوليه جقدر. بو زوالى امام. جهانندن. خود بينا كندن، باشقه سى ايشنه كدي بكندن طولاني نمسندن معلم ايله بوزولشه جق. معلمى كندى رزقنه شريك عد ايدم جكدر. زوالى پس نظر امام،

اولہرق استیور. بعضاری باریما لاق امام لک فتوای جاہلانہ لریندن
طولانی بویوک بویوک ضرر مادی بہ اوغراقلری ایچون
طرفدارلر. بعضاری ده پراکنده بر حالده بولسان
اسلاملری بر نقطه جمع ایدوب رفوت حصوله کتورمک
ایچون هر حالده قوه معنویہ و روحانیہ لزم وارافتی
حس ایتدیکی ایچون بو مدرسه دینیہ طالبدرلر .

اگر فعال ، ایش بیلیر آدماردن مرکب بر قومیتہ
تشکل ایدوب ده بویوک بر غیرتله ایشہ باشلاہجق اولورسقی
طوبلانہجق مبلغی بنده کز ، قرق ، الی بیک روبلہ
توقف ایدر دیہ ظن ایتورم . امید ایدورمک بونک دها
اوج مثلی طوبلانور . چونکہ مقدس دین اوغریندر .
روسہ اسلاملری آرہ سنده اولہ صاحب عمت آمار بیلورمک
مسئلہ اطرافلہ آکلاتلہجق اولورسہ بو اوغرویہ تکمیل
رؤی حصر ایتمکدن چیکنمہ چکلدر .

دھا شوراسنی خاطرده طومہ لیزکہ بونک بزم اماملر
بر طرفدن وظائف روحانیہ الہ مکلف اولدینی کی عین
زمانده وظائف تدریسہ و تعلیمہ الہده موظفدر . بناء
علیہ هر حالده اصول تدریس و تعالیم بومدرسه دینیہ کلیہ لک
پروغرامندن جز اولہجقدر . و بناء علیہ مدرسه دینیہ
کلیہ لک بر شعبہ اولوق اوزره بر دارالمعلمینک ویرہجکی
معلوماتی حاوی پروغرام تحتندہ بر شعبہ آچیلیر .

بومدرسه دینیہ کلیہ خصوصندہ حکومتدن مساعدت رسمیہ
آلوق وظیفہ سی هر حالده بویلی صاحبی مفتی محمد یارافندی
حضر تدریسہ دوشور . اگر بونک موفق اولورسہ صوک
عمرینده ملتہ بویوک بر خدمت ایش اولہجقدرکہ بونکہ
۲۵ سنہ لک عطالنتی تلافی ایش اولہجقدر . ملتہ کندی
الی الابد خیر الہ یاد ایدہ جکدر .

ترویسیکی احمد تاج الدین

عدم اقرار حقیقت

ویا خود

« عدم وقوف »

فاضلہ محترمہ امینہ سمیہ خانم افندی حضر تدریسہ !

اولا : شوسر لوحہ بی انتخابدہ معذور کورولمہ سی

اصلاح ایدرک طلبہ سی بو عالی مدرسیہ حاضرلیہ اجتهاد
ایدرلردی . بو بر جہندن مدرسلرک بر اشمہ لریندہ یاردم
ایدردی .

قرق الی بیک روبلہ الہ بومدرسہ بی وجودہ کتیرمک
ممکندر ... »

مقالہ مک حجمی مساعدہ ایدہ میہ جکندن بورایہ بالکتر
« اقتصاد » رفیقمرک مطالعہ سی آلدقندنصرکہ بو خصوصندہ کی
کندی مطالعہ مزہ کچہجکم :

بزجہ مارالد کر مطالباتک کافیہ سی مهم و عیسی بایلمہ
سی لازم اولان شیاردر . هر رینک علویتہ آری آری
حرمت و رعایتز اولدیغندن آرہ سندن برنی ترجیح ایتک
خصوصندہ « اهمیت » جہتی نظر اعتبارہ آلیورز . بالکتر
هانکیسی شمایلک باعق ممکن ، و هانکیسی دها مکمل بایلمہ بیلیر .
ایشہ بالکتر بوجہتی نظر اعتبارہ آلہرق رأیمری اونقطة نظر دن
ویرہجکتر .

بزہ قالورسہ ، کرک افراد ملتک احوال روحیہ سی وکرکعہ
حکومتک وضعیت حاضرہ سی طولانیسہ بونار ایچروسندہ
اک زیاده مکمل و منتظم اولہرق یاپلہ بیلہجک بر مدرسه
دینیہدر .

بوکی مؤسسہ لری میدانہ کتورمک خصوصندہ لکزیاده
علاقہ دار اولانلر ، بول فکری ارباب معرفت طاقاربندن
زیاده جیبی قالین افراد ملتدر . چونکہ هر شی یارمہ توقف
ایدور . لاف الہ . بازلاق نظریہ لرلہ ایش دوشور .
حالوکہ آروجه بر دارالمعلمینک قیمتنی حقیلہ تقدیر ایدرک
جینندن کایتلی بر مبلغ چیقاروب ویرنر مع التأسف لک آز
بولور .

اونکچون . قورقورزکہ مات قیمتنی تقدیر ایدہ مدیکندن
ایشمری حقیلہ کورہ بیلہجک بر دارالمعلمین احتمال میدانہ
کتورہ میز . حالوکہ مکمل بر مدرسه دینیہ اولان احتیاد
جزی حس ایدنلر لک چوقدر . حتی دیہ بیلیرمک ، نہ
سویلدیکی کندیسی ده آکلامیان اوج پش دانہ چولوق چوجق ،
نورعامہ کوزلری قاشان بر آووج فراشه ایشنا طویلور .
سہ عمومیتلہدر .

بونارک بعضاری بویلہ بر مدرسہ بی دینہ پرورلی اقتضای